

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sk/6/2020
Identifikačné číslo spisu: 1018201783
Dátum vydania rozhodnutia: 24.03.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1018201783.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Jany Martinčekovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobcu: Ing. Š. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. Č.. X, L., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, o správnej žalobe v sociálnych veciach zo dňa 13.12.2018, proti rozhodnutiu generálneho riaditeľa žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 08.10.2018, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 8Sa/113/2018-54 zo dňa 02.10.2019, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 8Sa/113/2018-54 zo dňa 2. októbra 2019 z a m i e t a .

II. Žalovanej náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom č.k. 8Sa/113/2018-54 zo dňa 02.10.2019 zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 8. októbra 2018 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“). Preskúmaným rozhodnutím žalovaná (jej generálny riaditeľ) potvrdila prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredia č. XXX XXX XXXX X zo dňa 27.06.2018, ktorým bola zamietnutá žiadosť žalobcu zo dňa 14.05.2018 o priznanie starobného dôchodku od 10.04.2018. Prvostupňový správny orgán svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 65 ods. 1, § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej aj „ZSP“), § 21 ods. 1, § 174 ods. 1, 2, § 14 ods. 4 a § 132 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. (ďalej aj „ZSZ“) a § 123 ods. 2 a § 38 zákona č. 328/2002 Z.z. sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a skutkovo priznaním výsluhového dôchodku od 01.01.2004. Sociálna poisťovňa uviedla, že na vznik nároku na výsluhový dôchodok a pre jeho sumu žalobcovi bola zhodnotená doba výkonu náhradnej vojenskej služby od 01.08.1981 do 31.12.1981 v I. kategórii funkcií, od 01.01.1982 do 30.09.1992 doba výkonu služby vojaka z povolania v I. kategórii funkcií, od 01.10.1992 do 31.12.1992 doba výkonu vojaka z povolania v II. kategórii funkcií, od 01.01.1993 do 31.12.1999 doba výkonu vojaka z povolania v I. kategórii funkcií a od

01.01.2000 do 31.12.2003 doba výkonu vojaka z povolania zaradeného v III. kategórii funkcií. S odkazom na názor Najvyššieho súdu SR, vyslovený v rozhodnutí č. 55/2011, uverejnený v Zbierke stanovísk NS a súdov SR č. 5/2011 žalovaná uviedla, že podľa ust. § 14 ods. 4 ZSZ sa ako zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie za dobu pred 01.01.2000 hodnotí služba vojakov z povolania zaradená do I.(II.) kategórie funkcií, ak nevznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti tohto zákona; služba zaradená do I. kategórie funkcií sa v týchto prípadoch hodnotí ako zamestnanie I. pracovnej kategórie, uvedené v § 14 ods. 2 písm. b/ až h/ zákone č. 100/1988 Zb., v znení zákona č. 235/1992 Zb. V závere odôvodnenia uviedla, že žalobca v I. kategórii funkcií, t.j. v zamestnaní (služobnom pomere) podľa § 14 ods. 2 písm. b/ až h/ ZSZ získal obdobie v rozsahu 18 rokov a 65 dní. Nárok na starobný dôchodok podľa § 21 ZSZ mu nevznikol, keďže zo zamestnania bol podľa Potvrdenia o zamestnaní zo dňa 31.12.2003 prepustený z dôvodu zníženia početného stavu ozbrojených síl a organizačných zmien až v roku 2003, teda v čase, keď už nebol zaradený vo zvýhodnenej kategórii funkcií a takú službu nevykonával v rozsahu najmenej 20 rokov. Nárok na starobný dôchodok mu dovŕšením 55 rokov veku podľa § 132 ods. 1 ZSZ k 10. aprílu 2018 nevznikol.

2. V správnej žalobe žalobca namietal nesprávne právne posúdenie splnenia podmienok pre priznanie starobného dôchodku, ktorý žiadal priznať podľa § 21 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. vo zvýhodnenom dôchodkovom veku 55 rokov, zníženom z dôvodu výkonu zamestnania zaradeného do I. a II. pracovnej kategórie. Uviedol, že 22 rokov a 158 dní vykonával službu vojaka z povolania, z toho v I. kategórii funkcií v trvaní 18 rokov a 65 dní, v II. kategórii funkcií 92 dní a v III. kategórii funkcií 4 roky a 1 deň. Trval na tom, že dovŕšením 55. roku veku splnil podmienky pre vznik nároku na starobný dôchodok v súlade s ustanovením § 274 zákona o sociálnom poistení v spojení s § 21 ods.1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb., lebo bol zamestnaný najmenej 25 rokov (reálne 39 rokov a 217 dní), dňom 10.04.2018 dosiahol vek 55 rokov a bol najmenej 15 rokov (celkovo 18 rokov a 65 dní) zamestnaný v zamestnaní podľa § 14 ods. 2 písm. b/ a z tohto zamestnania bol uvoľnený z dôvodov podľa § 12 ods. 3 písm. d/ a e/, konkrétne z dôvodu racionalizačných a organizačných opatrení uvedených vo vykonávacom predpise. Tvrdil, že ak splnil podmienky podľa § 174 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. pre nárok na starobný dôchodok dosiahnutím veku 57 rokov (od 10.04.2020), potom splnil aj všetky podmienky podľa § 21 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb., a to dobu zamestnania v rozsahu 39 rokov a 217 dní obdobia dôchodkového poistenia v osobitnom aj všeobecnom systéme dôchodkového poistenia, t.j. podmienku najmenej 15 rokov dôchodkového poistenia podľa § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a aj dobu zamestnania najmenej 25 rokov podľa § 21 ods. 1 a § 174 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. Namietal, že v napadnutom rozhodnutí, vrátane prvostupňového, nie je uvedená súhrnná doba výkonu jeho služby vojaka z povolania, vrátane náhradnej služby v období od 01.08.1981 do 31.12.2003, celkom v rozsahu 22 rokov a 158 dní a doplnil, že mu nebola započítaná táto celková odpracovaná doba zamestnania u Ministerstva obrany SR.

3. Krajský súd vo svojom rozsudku konštatoval, že medzi účastníkmi nebola sporná žiadna rozhodná skutočnosť, ani zistená doba služby v rozsahu 18 rokov a 65 dní v I. kategórii funkcií, ani ukončenie štátnej služby prepustením dňa 31.12.2003. Podľa osobného listu dôchodkového poistenia, ktorý je prílohou k prvostupňovému rozhodnutiu má žalobca hodnotené celé obdobie dôchodkového poistenia vo všeobecnom a aj v osobitnom systéme sociálneho poistenia a to 14 452 dní obdobia dôchodkového poistenia, t.j. 39 rokov a 217 dní, takže námietka žalobcu v tomto smere je tiež nedôvodná.

4. Spornou bola aplikácia príslušných ustanovení zákona č. 461/2003 Z.z. a zákona č. 100/1988 Zb. pre vznik nároku na starobný dôchodok, a to § 21 ods. 1 písm. b/ ZSZ v spojení s § 274 ods. 1 ZSP, § 132 ods. 1 ZSZ a § 174 ZSZ v spojení s § 274 ods. 1 ZSP.

5. Na námietku žalobcu, že žalovaný nemal jeho nárok na starobný dôchodok posudzovať podľa § 132 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. krajský súd uviedol, že žalovaný je okrem ustanovenia § 21 ods. 1 povinný posúdiť prípadný vznik nároku na starobný dôchodok aj od skoršieho dôchodkového veku, t. j. aj podľa § 132 ods. 1 v spojení s § 274 ods. 1 ZSP. Žalobca sa však narodil dňa 1. apríla 1963 a preto mu nárok na starobný dôchodok ani nemohol podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb., t.j. podľa § 132 ods. 1 ZSZ vzniknúť, lebo mu nárok na starobný dôchodok nevznikol do 30. júna 2002 (bod 27, 28

žaloby).

6. Krajský súd uviedol, že § 174 zákona č. 100/1988 Zb. je ustanovením prechodným a je potrebné ho chápať ako výnimku z požiadaviek ustanovených zákonodarcom na vznik nároku na starobný dôchodok od skoršieho dôchodkového veku, teda podľa § 21 ods. 1 a § 132 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. len v určitom, prechodnom období.

7. Keďže žalobca vykonával službu vojaka z povolania zaradenú v I. kategórii funkcií v rozsahu 18 rokov a 65 dní, teda získal 18 rokov služby I. kategórie funkcií, v zmysle § 174 ods. 1 písm. b/ ZSZ tak podmienku potrebnej doby služby v I. kategórii funkcií pre vznik nároku na starobný dôchodok splní dovŕšením dôchodkového veku 57 rokov dňom 10.04.2020, nakoľko splnil súčasne aj podmienku trvania zamestnania (služby) v I. kategórii funkcií do 31.12.1999 podľa § 174 ods. 2 ZSZ.

8. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca (sťažovateľ) kasačnú sťažnosť. Zastáva názor, že žiadosť o priznanie starobného dôchodku bola podaná na základe splnených podmienok na priznanie starobného dôchodku podľa § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. v spojitosti s ustanovením o znížení dôchodkového veku poistenca, ktorý odpracoval potrebný počet rokov v zamestnaní zaradenom do 1. pracovnej kategórie. Nesúhlasí s tvrdením krajského súdu, resp. správnych orgánov, že (skorší) nárok na starobný dôchodok mu nevznikol z dôvodu, že bol prepustený zo zamestnania z dôvodu zníženia početného stavu ozbrojených síl a z organizačných zmien v čase, keď už nebol zaradený vo zvýhodnenej, ale v III. kategórii funkcií. Podľa názoru sťažovateľa zákon neobsahuje žiadne časové obmedzenia, na základe ktorých, ak žalobca chce naplniť podmienku pre priznanie skoršieho odchodu do starobného dôchodku v súvislosti s pracovnými kategóriami po splnení základných podmienok podľa § 274 ZSP, musí byť v období do 31.12.1999 uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 2 písm. d/. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti namietol, že podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok nie je, že by musel byť prepustený zo zamestnania zaradeného do zvýhodnenej kategórie funkcií, keďže toto z § 174 ods. 2 nevyplýva, ale podmienka je, že zamestnanie v I. pracovnej kategórii trvalo k 31.12.1999. Sťažovateľ ďalej poukazoval na rozsudok NS SR sp. zn. 9So/155/2015 z 29.03.2017, z ktorého podľa neho vyplýva názor, že výkon zamestnania v I. pracovnej kategórii zakladá skorší vznik nároku na starobný dôchodok pred dovŕšením všeobecného dôchodkového veku, čím je jednoznačne vyvrátený výrok a tvrdenie krajského súdu o nemožnosti splnenia podmienok podľa § 21 po 31.12.1999. Všetky podmienky v zmysle § 21 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom zabezpečení, okrem iného aj podmienku, že služba v I. kategórii funkcií trvala k 31.12.2003, splnil, čo odôvodňuje tým, že po 31.12.1999 sa nemohla objektívne splniť podmienka trvania takéhoto zamestnania. Z uvedených dôvodov krajský súd nesprávne právne posúdil vec a preto navrhuje, aby Najvyšší súd SR zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9. Vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalovaná uviedla, že v plnom rozsahu súhlasí s odôvodnením rozsudku krajského súdu a navrhuje, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), pričom zistil, že kasačná sťažnosť žalobcu je nedôvodná a preto ju podľa § 461 SSP zamietol z nasledovných dôvodov:

11. Spornou otázkou v danej veci sa stala aplikácia § 21 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov pri posudzovaní žiadosti sťažovateľa o starobný dôchodok, ktorý žiadal priznať od 10.4.2018, kedy dosiahol vek 55 rokov. Podľa názoru sťažovateľa, nárok na starobný dôchodok mu vznikol v zmysle citovaného ustanovenia v spojení s § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., pretože splnil všetky podmienky stanovené v tomto ustanovení, vrátane podmienky, že zamestnanie v I. kategórii funkcií trvalo k 31.12.2003, kedy došlo k ukončeniu výkonu služby z dôvodov organizačných zmien, keď po 31.12.1999 sa nemohla objektívne splniť podmienka trvania takéhoto zamestnania. Naopak podľa žalovanej nárok sťažovateľa na starobný dôchodok k tomuto dátumu nevznikol ani podľa § 21 ods. 1 písm. b/ citovaného zákona, ani podľa § 132 ods. 1 citovaného zákona. Nárok na starobný

dôchodok vznikne sťažovateľovi ku dňu dosiahnutia veku 57 rokov v zmysle § 174 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 174 ods. 2 citovaného zákona.

12. Podľa prechodného ustanovenia § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa zachovávajú.

13. Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov zamestnania sú na účely dôchodkového zabezpečenia zaradené do 31. decembra 1999 podľa druhu vykonávaných prác do troch pracovných kategórií. Zamestnania I. a II. pracovnej kategórie sú uvedené v rezortných zoznamoch zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie vydaných pred 1. júnom 1992; do III. pracovnej kategórie patria zamestnania, ktoré nie sú zaradené do I. alebo II. pracovnej kategórie.

14. Podľa § 14 ods. 4 citovaného zákona ako zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie sa za dobu pred 1. januárom 2000 hodnotí služba vojakov z povolania (§ 129) zaradená do I. (II.) kategórie funkcií, ak nevznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti tohto zákona. Služba zaradená do I. kategórie funkcií sa v týchto prípadoch hodnotí ako zamestnanie I. pracovnej kategórie uvedené v § 14 ods. 2 písm. b/ až h/.

15. Podľa § 15 ZSZ zamestnanie vykonávané po 31. decembri 1999 sa na účely dôchodkového zabezpečenia považuje za zamestnanie III. pracovnej kategórie.

16. Podľa § 21 ods. 1 písm. b/ ZSZ občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b/, ak bol z tohto zamestnania prevedený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d/ a e/.

17. Podľa § 130 ods. 1 ZSZ služba vojakov z povolania (ďalej len „služba“) vykonávaná pred 1. januárom 2000 je zaradená na účely dôchodkového zabezpečenia podľa druhov vykonávaných funkcií do I. alebo II. kategórie. Služba vykonávaná po 31. decembri 1999 sa na účely dôchodkového zabezpečenia považuje za zamestnanie III. pracovnej kategórie.

18. Podľa § 132 ods. 1 písm. a/ ZSZ vojak z povolania má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

19. Podľa § 174 ods. 1 písm. b/ citovaného zákona občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 57 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 13 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a/, prípadne 9 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 18 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b/ až h/ alebo 18 rokov v službe I. kategórie funkcií.

20. Podľa § 174 ods. 2 citovaného zákona podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999; za zamestnanie sa na tieto účely považujú i náhradné doby a doby uvedené v § 5 ods. 1 a v § 6 ods. 1 nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb.

21. Žalobca žiadal o priznanie starobného dôchodku odo dňa dovŕšenia veku 55 rokov, teda od 10.4.2018 podľa § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej zákon o sociálnom zabezpečení). Službu vojaka z povolania vykonával v rozsahu 22 rokov a 58 dní, z toho v rozsahu 18 rokov a 65 dní bol zaradený do I. kategórie funkcií, v rozsahu 92 dní v II. kategórii funkcií a v rozsahu 4 roky a 1 deň v III. pracovnej kategórii. Dňa 31.12.2003 bol jeho služobný pomer profesionálneho vojaka ukončený prepustením v dôsledku zníženia početných stavov ozbrojených síl a v dôsledku organizačných zmien podľa § 32 ods. 1 písm. c/ zákona č. 370/1997 Zb. o vojenskej službe a splnil tak podmienky vzniku nároku na výsluhový dôchodok podľa

§ 123 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z.z. teda z osobitného systému sociálneho zabezpečenia.

22. Kasačný súd sa v plnom rozsahu stotožnil s právnym názorom správneho súdu a žalovanej, že sťažovateľovi nemohol vzniknúť nárok na starobný dôchodok dovŕšením 55. roku veku podľa § 21 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom zabezpečení. Toto ustanovenie stanovovalo všeobecné podmienky nároku na starobný dôchodok. V zmysle ods. 1 písm. b/ tohto ustanovenia podmienkou nároku na starobný dôchodok bolo, že občan bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. písm. b/ a z tohto zamestnania bol prevedený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d/ a e/. V prípade sťažovateľa podmienka trvania zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. po dobu najmenej 15 rokov bola splnená, keďže sťažovateľova služba v trvaní 18 rokov a 65 v I. kategórii funkcií sa v zmysle § 14 ods. 4 tohto zákona hodnotí ako zamestnanie I. pracovnej kategórie uvedené v § 14 ods. 2 písm. b/ až h/.

23. Nebola však splnená posledná podmienka a to, že žiadateľ o starobný dôchodok musel byť z tohto zamestnania prevedený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d/ a e/. Sťažovateľ namietal, že k uvoľneniu došlo v súvislosti z uskutočňovaním racionalizačných a organizačných opatrení podľa § 12 ods. 3 písm. d/. Z gramatického a logického výkladu § 21 ods. 1 písm. b/ však vyplýva, že je potrebné, aby k uvoľneniu došlo zo zamestnania, z ktorého sa odvodzuje nárok na skorší odchod do dôchodku špecifikovaného v tomto ustanovení, teda konkrétne zo zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. b/. Takým zamestnaním bola u sťažovateľa len služba zaradená do I. kategórie funkcií; uvedené zaradenie skončilo sťažovateľovi dňom 31. decembra 1999. Zaradenie tejto funkcie do I. kategórie muselo byť k tomuto dátumu ukončené v zmysle § 15 zákona č. 100/1988 Zb., pretože všetky zamestnania vykonávané po 31. decembri 1999 sa už považovali za zamestnania III. pracovnej kategórie. Podmienku skoršieho odchodu do dôchodku v zmysle § 21 ods. 1 písm. b/ tak sťažovateľ nespĺnil.

24. Na uvedenom nič nemení ani aplikácia § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého sa nároky vyplývajúce zo zaradenia v zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie zachovávajú. Ide o nároky, ktoré vznikli pred 01.01.2000 a jeho účelom bolo zachovať nároky vzniknuté pred účinnosťou novely zákona o sociálnom zabezpečení, ktorou sa rušili tzv. pracovné kategórie, aj po účinnosti tejto novely (z.č. 355/1999 Z.z.). Tieto nároky sa posudzovali podľa prechodného ustanovenia § 174 zákona o sociálnom zabezpečení, ako tomu bolo aj v prípade sťažovateľa. Aj v jeho prípade sa nárok na starobný dôchodok, keďže vykonával pred 1. januárom 2000 službu I. alebo II. kategórie funkcií, posudzoval podľa tohto ustanovenia. Na priznanie dôchodku podľa § 1 ods. 1 písm. b/ neboli splnené podmienky, hoci bolo prihliadnuté na to, že v I. kategórii funkcií žalobca získal najmenej 15 rokov. Nebola totiž splnená ďalšia podmienka, aby k prevedeniu alebo uvoľneniu z racionalizačných dôvodov došlo v čase zaradenia jeho zamestnania (služby) do I. kategórie funkcií.

25. Správne teda postupovala žalovaná, ak žiadosť sťažovateľa o starobný dôchodok posudzovala aj podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení. Sťažovateľ nespĺnil podmienky nároku na starobný dôchodok ani podľa tohto ustanovenia, pretože nevykonával službu zaradenú do I. kategórie funkcií najmenej 20 rokov. Zároveň správne konštatovala, že nárok na starobný dôchodok mu vznikne v zmysle § 174 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 174 ods. 2 citovaného zákona až dosiahnutím veku 57 rokov, pretože bol zamestnaný 18 rokov v službe I. kategórii funkcií a zároveň jeho služba trvala k 31. decembru 1999.

26. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti na viacerých miestach uvádza, že namieta právne posúdenie krajského súdu, pričom však poukazuje na výňatky z tých častí jeho rozsudku, v ktorých nie je uvedené právne posúdenie súdu, ale sa jedná o citácie prvostupňového či druhostupňového rozhodnutia. Takého sťažnostné námietky sú právne irelevantné, pretože nie je namietané právne posúdenie správneho súdu.

27. Sťažovateľ namietal, že správny súd neuviedol, že starobný dôchodok žiadal priznať podľa § 274 zákona o sociálnom poistení. Správny súd podľa názoru kasačného súdu neopomenul aplikáciu tohto ustanovenia, keď posudzoval splnenie podmienok § 21 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom zabezpečení

tak, že dobu služby v I. kategórii funkcií získanú podľa tohto zákona bral ako relevantnú pre posudzovanie nároku na starobný dôchodok. Samotné zaradenie služby do I. kategórie funkcií však v danom prípade nemalo za následok vznik nároku na starobný dôchodok, pretože bolo potrebné kumulatívne splniť ďalšiu podmienku, ktorá už splnená nebola.

28. Sťažovateľ ďalej namieta, že žalovaná zavádzajúco tvrdila, že ak chce žalobca naplniť podmienku pre priznanie skoršieho odchodu do starobného dôchodku, musí byť v období do 31.12.1999 prevedený alebo uvoľnený z organizačných dôvodov, ustanovenie § 21 v spojení s § 14 ods. 2 písm. b/ a 12 ods. 3 písm. c/ a d/ zákona o sociálnom zabezpečení však žiadne časové obmedzenia neobsahuje. Túto námietku kasačný súd vyhodnotil ako v plnom rozsahu nedôvodnú. Ustanovenie § 21 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom zabezpečení má jednoznačný obsah, z ktorého vyplýva, že občan musí byť prevedený alebo uvoľnený z toho zamestnania, ktoré je uvedené v § 14 ods. 2 písm. b/. Uvedené vyplýva priamo zo slovného spojenia „... z tohto zamestnania prevedený alebo uvoľnený ...“. V prípade sťažovateľa týmto zamestnaním je služba v I. kategórii funkcií, ktorá bola v zmysle § 14 ods. 4 hodnotená ako zamestnanie v I. pracovnej kategórii uvedené v § 14 ods. 2 písm. b/ až h/. Pokiaľ zo skutkových okolností v danej veci vyplýva, že táto služba skončila 31. decembra 1999 a zároveň k uvoľneniu došlo 31.12.2003, potom je jednoznačné, že sťažovateľ nebol uvoľnený zo zamestnania uvedeného v tomto ustanovení. Je zrejmé, vzhľadom na § 15 zákona o sociálnom zabezpečení, že od 1.1.2000 už neexistovali zamestnania zaradené do I. pracovnej kategórie či služba v I. kategórii funkcií. Z uvedeného teda vyplýva, že na aplikáciu tohto ustanovenia je potrebné, aby k prevedeniu alebo uvoľneniu došlo do 31.12.1999. Po tomto dátume už nebude možné podmienku prevedenia alebo uvoľnenia stanovenú v tomto ustanovení splniť.

29. Pokiaľ sťažovateľ poukazoval na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2009, sp.zn. 9So 62/2009, uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 53/2011, uvedený rozsudok poukazoval na aplikáciu § 174 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení v spojení s § 274 zákona o sociálnom poistení, ktorý je potrebné aplikovať vtedy, keď objektívne nie je možné splniť podmienku trvania zamestnania v I. pracovnej kategórii po dobu 10 rokov stanovenú v § 21 ods. 1 písm. a/ citovaného zákona práve z dôvodu zrušenia pracovných kategórií od 1. januára 2000. Inak povedané, pokiaľ nie je možné objektívne splniť podmienku trvania zamestnania (služby) stanovenú v § 21 z dôvodu, že od 1.1.2000 boli zrušené pracovné kategórie resp. kategórie funkcií, zákonodarca na zmiernenie tvrdosti zákona v tomto smere zakotvil prechodné ustanovenie § 174 citovaného zákona, ktoré upravilo nároky vyplývajúce z I. pracovnej kategórie a I. a II. kategórie funkcií po 31. decembri 1999. Pretože sťažovateľ objektívne nemohol splniť podmienku stanovenú v § 21 ods. 1 písm. b/ preto, že po 31.12.1999 bola jeho služba zaradená do tretej pracovnej kategórie, bolo potrebné skúmať, či nesplnil nárok na starobný dôchodok podľa prechodného ustanovenia § 174.

30. V tejto súvislosti kasačný súd poznamenáva, že zákonom č. 235/1992 Zb. o zrušení pracovných kategórií a o niektorých ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení bolo zaradovanie zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie obmedzené do 31. decembra 1992, pričom zákon o sociálnom zabezpečení bol doplnený o ustanovenie § 174, ktorý upravoval nároky na starobný dôchodok občanov vykonávajúcich pred 1. januárom 1993 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, po dátume 31. december 1992. V súvislosti so zachovaním nárokov na starobný dôchodok z I. pracovnej kategórie alebo I. a II. kategórie funkcií zákonodarca každoročne v rokoch 1993 až 1999 predlžoval zaradovanie zamestnaní do zvýhodnenej kategórie, pričom na účely aplikácie § 174 naposledy zákonom č. 355/1999 Z.z. vyžadoval splnenie podmienky trvania takéhoto zamestnania (služby) k 31.12.1999. Cieľom opakovaného predlžovania zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie, resp. I. a II. kategórie funkcií, bolo umožniť dotknutým poistencom ziskanie potrebného počtu preferovaných rokov, či už na účely vzniku nároku na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 1 a § 132 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení, alebo na účely nároku na starobný dôchodok podľa § 174 ods. 1 a 2 citovaného zákona.

31. Ustanovenie § 174 je zaradené v desiatej časti zákona o sociálnom zabezpečení, je teda ustanovením

prechodným, upravujúcim nároky z I. pracovnej kategórie a I. a II. kategórie funkcií po 31.12.1999 (pôvodne po 31.12.1992) a je potrebné ho chápať ako výnimku z požiadaviek ustanovených zákonodarcom na vznik nároku na starobný dôchodok od skoršieho dôchodkového veku podľa § 21 ods. 1 a § 132 ods. 1 citovaného zákona len v určitom, prechodnom období. Úmyslom zákonodarcu nebolo zúžiť okruh osôb, ktorým prislúchajú nároky z I. pracovnej kategórie a I. a II. kategórie funkcií, ale zachovať tieto nároky u presne vymedzenej skupiny poistencov, ktorí v zamestnaní zaradenom v preferovanej kategórii nezískali obdobie potrebné pre skorší vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 1 a § 132 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení práce a iba z dôvodu zrušenia zaradovania týchto zamestnaní do preferovanej kategórie k 31. decembru 1999 (prvýkrát k 31. decembru 1992), za predpokladu, že takéto ich zamestnanie súčasne k tomuto dňu trvalo (rozsudok NS SR sp.zn. 9So/285/2015 zo dňa 28.06.2017).

32. Ak v prípade sťažovateľa teda nie je možné nárok na starobný dôchodok od skoršieho dôchodkového veku priznať podľa všeobecných ustanovení zákona o sociálnom zabezpečení, t.j. podľa § 21 ods. 1 alebo § 132 ods. 1, je možné tento nárok priznať iba podľa tohto prechodného ustanovenia, ak sú splnené podmienky v ňom uvedené. Ak po 31. decembri 1999 sťažovateľ nemohol objektívne splniť podmienku trvania služby v I. kategórii funkcií potrebnú na aplikáciu § 21 ods. 1, potom je potrebné priznať nárok na starobný dôchodok podľa § 174 ods. 1, 2 citovaného zákona za splnenia tam stanovených podmienok. Právny názor vyslovený sťažovateľom v kasačnej sťažnosti, že splnil podmienky stanovené v § 21 ods. 1 písm. b/ práve preto, že po 31. decembri 1999 nemohol objektívne splniť podmienku trvania zamestnania v I. kategórii funkcií po dobu 20 rokov podľa § 132 ods. 1 písm. a/ alebo podľa § 21 ods. 1 písm. c/, nemá podklad v žiadnom právnom predpise. Pokiaľ sťažovateľ objektívne nemohol splniť podmienku trvania služby v I. kategórii funkcií po dobu 20 rokov po 31. decembri 1999 (§ 21 ods. 1 písm. c/ zákona), nie sú tým automaticky splnené podmienky stanovené v § 21 ods. 1 písm. b/ zákona, ale je namieste aplikovať ustanovenie § 174, ktoré bolo zákonodarcom práve pre tieto prípady zakotvené.

33. Pokiaľ sťažovateľ uvádza, že podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok nie je, že by musel byť prepustený zo zamestnania zaradeného do zvýhodnenej kategórie funkcií, keďže toto z § 174 ods. 2 nevyplýva, správny súd poukazuje na to, že sťažovateľ sa domáhal priznania nároku na starobný dôchodok vo veku 55 rokov nie podľa ustanovenia § 174, ale podľa ustanovenia § 21 ods. 1 písm. b/, v ktorom táto podmienka stanovená je. Nie je preto možné dôvodiť obsahom ustanovenia, ktoré v danom prípade nebolo aplikované. Napokon samotné (budúce) splnenie podmienok nároku na starobný dôchodok podľa § 174 žalovaná v preskúmanom rozhodnutí konštatovala.

34. Sťažovateľ ďalej poukazoval na rozsudok NS SR sp.zn. 9So/155/2015 z 29.03.2017. Z neho podľa sťažovateľa vyplýva názor, že výkon zamestnania v I. pracovnej kategórii zakladá skorší vznik nároku na starobný dôchodok pred dovŕšením všeobecného dôchodkového veku, čím je jednoznačne vyvrátený výrok a tvrdenie krajského súdu o nemožnosti splnenia podmienok podľa § 21 po 31.12.1999. V prvom rade je potrebné konštatovať, že uvedený rozsudok rieši právnu otázku, či je možné hodnotiť dobu zamestnania zaradeného do I. alebo II. pracovnej kategórie v zmysle § 174 zákona o sociálnom zabezpečení ako doby služby vojaka z povolania v I. alebo II. kategórii funkcií, pričom prichádza k záveru, že takéto hodnotenie je vylúčené. Súd tiež konštatoval, že ustanovenie § 174 malo za cieľ (v dôsledku zániku zaradovania zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie po 31.12.1999) odstrániť tvrdosť zákona spočívajúcu v nemožnosti splnenia podmienok podľa § 21 tohto zákona po 31.12.1999 a zachovať iba určeným skupinám zamestnancov, ktorí vykonávali zamestnanie zaradené do I. pracovnej kategórie podľa § 14 ods. 2 zákona, resp. v I. a II. kategórii funkcií, skorší vznik nároku na starobný dôchodok. Záver sťažovateľa, že výkon zamestnania v I. pracovnej kategórii zakladá skorší vznik nároku na starobný dôchodok, je konštatovanie neúplné a mohlo by byť pravdivé iba za splnenia ďalších podmienok stanovených či už v § 174 alebo § 21 či § 132 zákona o sociálnom zabezpečení.

35. Sťažovateľ ďalej uvádza, že splnil všetky podmienky v zmysle § 21 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom zabezpečení, okrem iného aj podmienku, že služba v I. kategórii funkcií trvala k 31.12.2003, čo odôvodňuje tým, že po 31.12.1999 sa nemohla objektívne splniť podmienka trvania takéhoto

zamestnania. Kasačný súd musí konštatovať, že takéto tvrdenie žalobcu je vnútorne rozporné. Na jednej strane tvrdí, že táto funkcia nemohla byť k 31.12.2003 do I. kategórie objektívne zaradená a na druhej strane uvádza, že k tomuto dňu trvala. Je pritom nepochybné, že k 31.12.2003 jeho funkcia nemohla byť zaradená v I. kategórii z dôvodu zrušenia pracovných kategórií od 01.01.2000. Na uvedené nemá žiaden vplyv to, že k 31.12.2003 sťažovateľova funkcia nemohla byť objektívne zaradená do I. kategórie funkcií z dôvodu zmeny zákona o sociálnom zabezpečení. Ako bolo vyššie uvedené, práve z uvedeného dôvodu bol do znenia zákona o sociálnom zabezpečení včlenený § 174, ktorý rieši práve nároky vyplývajúce zo zrušenia pracovných kategórií a kategórií funkcií od 01.01.2000.

36. Kasačný súd vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu a s prihliadnutím na ustanovenie § 461 SSP dospel k záveru, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozsudku, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku. S týmito sa kasačný súd stotožňuje v celom rozsahu.

37. Kasačný súd na záver dodáva, že z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR aj Ústavného súdu SR vyplýva, že správny súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia správneho súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces.

38. Kasačný súd zároveň uvádza, že „Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Taktiež podľa už mnohonásobne judikovaného názoru ústavného súdu základné práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôžu byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 111/2017-17 z 8. marca 2017).

39. Vzhľadom na uvedené skutočnosti kasačný súd rozhodol podľa § 461 SSP tak, že kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

40. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP tak, že žalobca v konaní nebol úspešný a preto nemá právo na náhradu trov kasačného konania. U žalovanej súd nezistil dôvod, pre ktorý by mohla náhradu dôvodne vynaložených trov konania spravodlivo požadovať a preto jej náhradu trov kasačného konania nepriznal.

41. Tento rozsudok kasačného súdu bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.